

A Kúria a Nagyné dr. Márton Veronika ügyvéd által képviselt felperesnek a Kovácsné dr. Antal Éva jogtanácsos által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Miskolci Munkaügyi Bíróságnál 4.M.467/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.22.175/2011/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.22.175/2011/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felek a felperes 1997. október 1-jétől jegyellenőr munkakörben fennálló munkaviszonyát 2011. március 25-én kelt megállapodással 2011. május 18-ával közös megegyezéssel megszüntették. A felperes a keresetében kényszerre, megtévesztésre hivatkozással megtámadta a megállapodást, utalt továbbá annak semmisségére is.

A Miskolci Munkaügyi Bíróság 4.M.467/2011/12. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. A megállapított tényállás szerint a 2011. március 25-én tartott megbeszélésen F.A. forgalom-ellenőrzési vezető arról tájékoztatta a felperest, hogy munkájával nem elégedett, miután a korábbi szóbeli és írásbeli figyelmeztetés ellenére javulást nem tapasztalt, ezért a munkaviszonyát meg kívánja szüntetni. N.J. humán- ügyviteli szolgáltatási osztályvezető ismertette a felperessel a munkaviszony megszüntetés egyes formáit és annak következményeit. Tájékoztatást adott a közös megegyezéssel történő megszüntetés lehetőségéről is azzal, hogy ebben az esetben a munkáltató végkielégítést fizet, míg rendes felmondás esetén az nem fog a részére járni. Közölték a felperessel, hogy amennyiben nem fogadja el a közös megegyezést, akkor rendes felmondást fognak kiadni. A megbeszélés két órán keresztül zajlott, és a felperes a helyiséget nem hagyta el, bár erre lehetősége lett volna. N.J. még arra is ígéretet tett, hogy megkísérli a felperest gépjármű takarítóként más részlegen elhelyezni. A megállapodást a munkáltató ott helyben elkészítette, a felperes azt elolvasást követően, a munkáltató részéről pedig F.A. tanúként aláírta. Másik tanúként T.T. aláírása később került az iratra. A felperes 2011. április 20-án vette át postán a megállapodást, mely a munkaviszonyt 2011. május 18-ával közös megegyezéssel szüntette meg, és a munkavállaló részére 150.000 forint végkielégítés megfizetéséről is rendelkezett. A felek lemondtak a megállapodás megtámadása iránti jogukról, és a felperes

kötelezettséget vállalt arra, hogy a megállapodásban foglaltak szerződésszerű teljesítése esetén a munkáltatóval szemben a munkaviszonyból eredően semmilyen követelést nem érvényesít. A munkaügyi bíróság által levont következtetés szerint a felperes részéről történt joglemondás az Mt. 8. § (1) és (2) bekezdésére tekintettel nem eredményezett semmisséget, mivel az nem előzetesen történt. Ha valaki megtévesztésre, fenyegetésre hivatkozással úgy támadja meg a nyilatkozatát, hogy erről korábban lemondott, lehetősége van bizonyítani azt, hogy a megállapodás ezen okokból érvénytelen. Ebben az esetben a teljes megállapodás, így annak a joglemondásra vonatkozó része is érvénytelen, de önmagában a lemondó nyilatkozat nem eredményezi a teljes érvénytelenséget. A munkaügyi bíróság megvizsgálta a felperes által hivatkozott megtámadási okok fennálltát. Megállapította, hogy a felperest a munkáltató nem tévesztette meg. Az alperes 2010. január 1-jétől hatályos Kollektív Szerződésének pontja szerint ugyan a munkáltatói felmondás esetén a felperes 3 havi átlagkeresetnek megfelelő összegű végkielégítésre lenne jogosult, azonban az Mt. 13. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján a Kollektív Szerződés ezen rendelkezése nem alkalmazható, miután a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény 7. § (1) bekezdésébe ütközik. E rendelkezés szerint a munkavállaló nem jogosult végkielégítésre, ha a munkáltató rendes felmondásának indoka - ide nem értve az egészségügyi alkalmatlanságot - a munkavállaló képességeivel vagy a munkaviszonnyal kapcsolatos magatartásával összefügg. A jelen esetben a munkáltató a felperes munkaviszonyát a magatartásával összefüggő okból kívánta megszüntetni, mivel a teljesítményével nem volt megelégedve. Ebből adódóan amikor a felperesnek azt a tájékoztatást adták, hogy a részére nem jár végkielégítés felmondás esetén, a jogszabályoknak megfelelően jártak el, megtévesztés nem történt. Nem volt megállapítható a munkáltató részéről jogellenes fenyegetés sem. A felperes maga is elismerte, hogy nem volt agresszív, durva a hangnem a megbeszélésen, amely két órán keresztül tartott. Ezt a tanúk is megerősítették. A felperest tájékoztatták a közös megegyezés és a felmondás következményeiről a Munka törvénykönyve vonatkozó rendelkezéseinek ismertetésével. A felperesnek gondolkodási időt is biztosítottak. Az okiratok nem voltak előkészítve, a munkáltató a megállapodást csak akkor készítette el, amikor a felperes ezt a megszüntetési módot választotta. Lehetősége volt az aláírást megelőzően is a gondolkodásra. A felperes attól nem volt elzárva, hogy nemet mondjon, majd elhagyja az irodát. A munkáltató részéről nem került sor jogellenes fenyegetés alkalmazására, kényszerhelyzet kialakítására, amelynek eredményeképpen a megállapodás érvénytelennek lenne tekinthető. A közös megegyezés formailag is megfelelt az Mt. 87. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdés rendelkezéseinek. A Munka törvénykönyve a megállapodásra írásbeliséget ír elő. Nincs szükség azonban arra, hogy a

megállapodást két tanú aláírja, ezért nincs jelentősége annak, hogy melyik tanú mikor írta alá a megállapodást, ha azt mindkét fél megtette.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.22.175/2011/3. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés, 254. § (3) bekezdés alapján helyes indokaira tekintettel helybenhagyta. A felperes felülvizsgálati kérelmében „mindkét fokú határozat megváltoztatását, kereseti kérelmének történő helytadó ítélet” meghozatalát kérte. Hivatkozása szerint alaptalanul rótták az ítéletek a felperes terhére, hogy a korábbi (2011. február 9-ei) figyelmeztetés ellen nem indított pert. Ez ugyanis nem jelenti azt, hogy az abban foglaltakkal egyetértett volna, a munkahelyét féltve nem élt jogorvoslattal.

Az alperes azonban nem tett eleget az együttműködési kötelezettségének, amikor 2011. március 25-én a munkahelyére megbeszélésre úgy hívták be, hogy nem közölte vele előzetesen, miszerint a munkaviszonyát meg kívánják szüntetni. Ebben az esetben ugyanis jogi képviselővel jelent volna meg. Ezzel a munkáltató az Mt. 3. § (1) és (2) bekezdését megsértve járt el. Hivatkozása szerint a munkaviszony megszüntetésről szóló megállapodás érvénytelen, mert azt kényszer és megtévesztés hatására írta alá. A munkaviszonyát nem kívánta megszüntetni, de az irodából addig nem engedték ki, amíg alá nem írta a közös megegyezést, mellyel pszichikai kényszert alkalmaztak vele szemben. Vele már egy kész megállapodást íratnak alá, amelybe nem volt beleszólása. Megtévesztették, amikor arról tájékoztatták, hogy végkielégítésre nem jogosult. Az alperes nem bizonyította, hogy a 2009. évi CXII. törvény 7. § (1) bekezdése alkalmazható lett volna, mivel intézkedés hiányában nem lehet tudni, hogy a munkaviszony milyen módon és milyen indokkal szűnt volna meg. A teljesítményével kapcsolatosan semmiféle kifogást nem támasztott vele szemben a munkáltató, annak mérésére az alperesnél nincs is lehetőség. A megállapodás semmisség miatt is érvénytelen, hiszen a jogorvoslati lehetőséget kizárták, ezért az jogról való lemondást tartalmazott. A megállapodás alakilag is érvénytelen, mivel annak aláírása nem felel meg az okirat jogszabályi feltételeinek, hiszen az azon szereplő tanúk egyike azt később írta alá. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes alaptalanul hivatkozott a megállapodás semmisségére. Az eljáró bíróságok az Mt. 87. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján helytállóan foglaltak állást arról, hogy a munkaviszony alanyainak, a munkáltatónak (annak képviselőjét ellátó munkáltatói jogkörgyakorlónak) és a munkavállalónak (a felperesnek) az aláírásával a megállapodás írásba foglalása megtörtént. Nincs

jogszabályi előírás arra, hogy a munkaviszony megszüntetéséről szóló megállapodást teljes bizonyító erejű magánokiratba kellene foglalni, ezért a Pp. 196. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt feltételek fennállta (vagyis hogy két tanú előtt történjen az okirat aláírása vagy annak sajátkezű aláírásként előttük történő elismerése) hiányában is érvényes alakilag a felek megállapodása. Az eljáró bíróságok jogszerűen foglaltak állást arról is, hogy a munkavállalónak a megállapodásban a jogorvoslat lehetőségéről szóló joglemondó nyilatkozata nem teszi a teljes megállapodást érvénytelenné. A joglemondás értelmezéséről szóló Ptk. 207. § (3) bekezdésnek megfelelően állapították meg, hogy azt szűken kell értelmezni. A megállapodás megtévesztés és kényszer címén történő megtámadásának lehetősége a jogorvoslatról történő előzetes lemondással jogszerűen nem zárható ki. Ezen szerződéses kikötés semmissége csak a megállapodás e részének az érvénytelenségét eredményezi az Mt. 9. § alapján. A bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésnek megfelelően a felperes nyilatkozatai, a tanúk vallomása alapján a bizonyítékok egyenként és egybevetés útján történő értékelésével a logika szabályainak megfelelő következtetést vontak le arról, hogy a megállapodás aláírásakor a felperes nem volt kényszer hatása alatt. A meghallgatás körülményeire nézve a jegyzőkönyvben nyilatkozó N.J. és F.A. tanú vallomásaira a jelenlévő felperes nem tett észrevételt, így alaptalanul állította a felülvizsgálati kérelmében, hogy az irodából nem engedték ki addig, amíg a közös megegyezést nem írta alá, és hogy a közös megegyezésre vonatkozó előre elkészített megállapodást „mintegy diktátumként” írattnak vele alá.

A fentiek szerint valótlan azon állítása is, hogy nem jelezték a munkavégzésével kapcsolatos problémát, és nem tudni, milyen indokkal és milyen módon kívánták volna megszüntetni megállapodás hiányában a munkaviszonyát. A jegyzőkönyv 4. oldalán N.j. úgy nyilatkozott, hogy „F.A. mondta azt el, hogy a felperes esetében egy büntetést maga után vonható, nem előírásszerű munkavégzés állt fenn. Februárban volt és jogkövetkezménnyel járó büntetést kapott a felperes. Elmondta, hogy azóta sem történt semmilyen javulás a munkavégzésében. A teljesítményértékelés kapcsán az derült ki, hogy nem megfelelően teljesít Elmondta továbbá, hogy a munkáltató (jelen esetben a forgalmi igazgató) szeretné a munkaviszonyát megszüntetni rendes felmondással és éppen azért, mert a munkavégzése nem megfelelő és az Mt. szabályai ezt lehetővé teszik. Továbbá figyelemmel arra, hogy köztulajdonban álló cégről van szó, hogyha nem megfelelő munkavégzés miatt kerül sor a munkaviszony megszüntetésére, abban az esetben végkielégítés nem fizethető.” A tanács elnökének kérdésére a felperes ezt követően azt nyilatkozta, „a beszélgetés során ezek hangzottak el, így ahogy a tanú elmondta”. A fentiekre tekintettel alaptalanul hivatkozott a felperes arra is, hogy a kilátásba helyezett munkáltatói rendes felmondás esetén a 2009. évi CXXII. törvény 7. § (1) bekezdése alkalmazhatósága a perben nem bizonyított, ezért a munkáltató a

végkielégítésre jogosultsága hiányával kapcsolatban megtevéstette. Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. Kötelezte a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes teljes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. december 12.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül: Nné tisztviselő